

ЕКОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Реструктуризаційні зрушення в економіці України та її орієнтація на пріоритети світового розвитку вимагають розроблення і формування нових підходів у сфері управління економічним розвитком. Забезпечення високих темпів економічного зростання України є умовою її успішної інтеграції в Європейське співтовариство. Але на сьогодні незважаючи на незначне покращення економічної ситуації в Україні, рівень її конкурентоспроможності залишається досить низьким, до того ж спостерігається подальше погіршення екологічних показників. Україна являється однією із найбільш забруднених та екологічно проблемних країн в пострадянському суспільстві – рівень навантаження на природне середовище в 4-5 разів перевищує аналогічні показники в інших країнах. За ступенем забруднення та деградації довкілля Україна посідає одне із перших місць – при питомій вазі території в 2,7 %, викиди шкідливих речовин до атмосфери досягають – 18%, скидання стічних вод у поверхневі водойми – 12%, щорічне складування відходів – 19% від у недалекому минулому загальносоюзних показників [1].

Аналіз абсолютних та інтегрованих показників техногенного навантаження на навколишнє середовище України свідчить про те, що екологічна ситуація в країні являється досить складною, цілком реальною є загроза виникнення екологічної катастрофи. Тому для України дуже важливим є зниження навантаження на навколишнє середовище, що припадає на одиницю ВВП. Багатоаспектність і масштабність проблеми пояснюють актуальність пошуку та обґрунтування напрямів подальшого економічного розвитку України.

Необхідність врахування екологічної складової призвела до появи теорії сталого розвитку, яка пропонується на зміну концепції економічного розвитку «кінця труби», внаслідок усвідомлення суспільством загрози виникнення глобальної екологічної катастрофи через високі темпи зростання природоохоронних проблем. Згідно цієї теорії за мету ставиться такий розвиток суспільства, за якого здійснюється задоволення потреб теперішніх поколінь, що не ставить під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Досягнення сталого розвитку можливе на основі узгодження екологічних, економічних та соціальних складових розвитку і більш широкого впровадження у виробництво екологічних інновацій. Ю. Яковець обґрунтував цю ідею таким чином: «Враховуючи, що природні умови свого існування і розвитку людство може змінити дуже мало, а тенденції демографічної динаміки змінюються повільно, головним підвладним розуму, волі і праці людини ресурсом реалізації глобальної екологічної програми є технологічний прорив, перехід до екологізованого постіндустріального технологічного способу виробництва» [2, с. 116].

Для збалансованого розвитку суспільства необхідним являється впровадження системи екологічного менеджменту, екологічного маркетингу, екотехнологій, що дозволяють забезпечити взаємодію між економічним розвитком і захистом навколишнього середовища. А так як ключовим елементом економіки являється виробництво, тому одним із головних питань економічної науки є забезпечення неперервного зростання промисловості на основі її екологізації. Отже, для забезпечення сталого розвитку України важливе значення набуває впровадження екологічних інновацій, під якими розуміються нові продукти, нові технології, нові способи організації виробництва, що забезпечують охорону навколишнього середовища.

У розвинених країнах виробництво екологічної техніки та технологій є одним з найбільш дохідних, виробництво такої продукції вважається престижним і прибутковим, а підприємства-виробники тим самим створюють собі рекламу і сприятливий імідж на ринку. Тому екологічний ринок в цих країнах бурхливо розвивається. Згідно дослідження, що проведене компанією Roland Berger Strategy Consultants, обсяг світового ринку зелених технологій уже у 2007 році досягав 1400 млн. Євро, а прогноз на 2020 рік складає 3100 млн. Євро.

Екологічна модернізація пов'язана із зміною технологічної бази виробництва, що характеризується скороченням витрат енергії, води та інших ресурсів на одиницю виробленої продукції. Тому впровадження зелених інновацій є економічно вигідним для підприємств. До того ж розвиток екологічно орієнтованого бізнесу дозволяє знизити техногенний вплив на навколишнє природне середовище, сприяючи тим самим виходу країни на стійкий шлях соціально-економічного розвитку, при якому не перевищується асиміляційна здатність природи. Все це вимагає від України створення відповідних умов, що дозволять зацікавити приватний сектор активно працювати в неприбутковій екологічній сфері. Рішення цієї задачі можливе не тільки в рамках традиційних методів державного регулювання, але і за допомогою пропаганди інноваційної культури.

1. Галушкіна, Т.П. Теоретико-методологічні засади природо-ресурсного менеджменту в Україні / Т.П. Галушкіна, А.Й. Жемба // Вісник національного університету водного господарства та природокористування: зб. наук. праць. – Рівне, 2010. – Ч. 2, № 4 (44). – С. 24-34.

2. Яковець, Ю.В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. / Ю.В. Яковець – М.: Экономика, 2001. – 287 с.